

Kulturministeriet
Nybrogade 2
1203 København K

Tel : 33 92 33 70
E-mail : kum@kum.dk
Web : www.kum.dk

By og Land Danmark

26. maj 2026

Afgørelse af klage fra By og Land Danmark over Slots- og Kulturstyrelsens afgørelse af 25. februar 2026 om ikke at frede Kalundborg Radiofonistation

By og Land Danmark har den 13. marts 2026 klaget over Slots- og Kulturstyrelsens afgørelse af den 25. februar 2026 om ikke at frede Kalundborg Radiofonistation.

Afgørelse

Kulturministeriet stadfæster Slots- og Kulturstyrelsens afgørelse.

Baggrund og begrundelsen for Kulturministeriets afgørelse fremgår nedenfor.

Sagens baggrund

By og Land Danmark har den 2. januar 2024 stillet forslag om fredning af Kalundborg Radiofonistation.

Spørgsmålet om fredning har af Slots- og Kulturstyrelsen været forelagt Det Særlige Bygningssyn til udtalelse. Den 19. juni 2025 indstillede Det Særlige Bygningssyn følgende: *"Bygningssynet finder, at Kalundborg Radiostation bestående af stationsbygningen, de to sendemaster med wirer, funktionærboliger og nære udearealer afgrænset af vejen omkring radiostationen beliggende på matrikel 76zi og 76hn, Kalundborg Markjorder, 4400 Kalundborg, Kalundborg Kommune, har de arkitektoniske og særligt de kulturhistoriske kvaliteter, som samlet kan begrunde en fredning."*

Herefter gennemførte Slots- og Kulturstyrelsen en høring herover med frist for bemærkninger den 26. november 2025.

På denne baggrund traf Slots- og Kulturstyrelsen den 25. februar 2026 afgørelse om ikke at frede Kalundborg Radiofonistation.

Slots- og Kulturstyrelsens afgørelse

Slots- og Kulturstyrelsen anfører blandt andet nedenstående i sin afgørelse af den 25. februar 2026 som begrundelse for ikke at frede Kalundborg Radiofonistation.

Det er Slots- og Kulturstyrelsens vurdering, at der særligt er kulturhistoriske værdier i den fortælling, som rummes i anlægget som Danmarks eneste langbølgestation samt som udgangspunkt for alle radioudsendelser i Danmark i perioden 1927-1952, men at der er mere begrænsede arkitektoniske værdier.

Slots- og Kulturstyrelsen tillægger det vægt, at hverken nuværende ejer eller Kalundborg Kommune har interesse i anlægget, eller kan se sig selv i en fremtidig anvendelse.

Slots- og Kulturstyrelsen begrundet endvidere afgørelsen med, at der er behov for betydelige indtægter for at kunne opretholde bygninger og master på længere sigt, fordi der er en række udfordringer i forhold til hele anlæggets kystnære, udsatte lokalitet og placering, idet der er betydelige problemer med fugt- og vandindtrængning. Samtidig er eksisterende naturfredningsbestemmelser en hæmsko for en udvikling af området, der kan understøtte nye funktioner.

Ud fra en samlet afvejning er det styrelsens vurdering, at fredningsværdierne i anlægget ikke er tilstrækkelige til at kunne retfærdiggøre en fredning sammenholdt med det forhold, at anlægget er beliggende i et kystnært og sårbart naturområde, som gør det vanskeligt at finde en fremtidig anvendelse og skabe et økonomisk grundlag for bygningernes og masternes langsigtede opretholdelse.

Klagen

By og Land Danmark har den 13. marts 2026 klaget over Slots- og Kulturstyrelsens afgørelse. Det er klagers opfattelse, at Kalundborg Radiofonistation udgør et særdeles markant anlæg i dansk teknologisk og kulturhistorisk sammenhæng, idet anlægget som Danmarks første og eneste langbølgestation har haft en central betydning for etableringen af landsdækkende radiokommunikation og for forbindelsen mellem Danmark og store dele af Rigsfællesskabet gennem en lang periode af det 20. århundrede.

By og Land Danmark har blandt andet anført i klagen, at det må forudsætte en særlig klar og sammenhængende begrundelse, når Slots- og Kulturstyrelsen vælger ikke at følge Det Særlige Bygningssyns indstilling.

Efter By og Land Danmarks opfattelse bør økonomiske og praktiske hensyn være sekundære i forhold til vurderingen af de kulturhistoriske og arkitektoniske fredningsværdier.

Efter By og Land Danmarks vurdering forekommer det uklart, hvorfor de arkitektoniske forhold i den foreliggende sag tillægges så stor vægt i den samlede vurdering, når de primære fredningsværdier ligger i anlæggets teknologiske og kulturhistoriske betydning.

Efter By og Land Danmarks opfattelse bør ombygninger gennem tiden ikke nødvendigvis opfattes som en svækkelse af fredningsværdien, fordi teknologiske anlægs løbende ombygninger og tilpasninger ofte er en væsentlig del af den historiske fortælling, idet de dokumenterer udviklingen i teknologi, drift og organisering over tid.

Efter By og Land Danmarks opfattelse forekommer det uklart, hvorfor naturfredningen tillægges så afgørende vægt i den samlede vurdering, når det i Slots- og Kulturstyrelsens afgørelse fremhæves, at naturfredningens formålsbestemmelse rummer mulighed for at tage hensyn til kulturhistoriske værdier. Det anføres, at naturfredningen ikke i sig selv bør tale imod en bygningsfredning.

By og Land Danmark har i klagen anført, at det ikke forekommer tydeligt af afgørelsen, om der er foretaget en nærmere vurdering af alternative eller mere afgrænsede fredningsmodeller.

Ifølge By og Land Danmark efterlader afgørelsen samlet set et indtryk af, at de kulturhistoriske værdier ikke fuldt ud afspejles i den afsluttende afvejning. Det er derfor By og Land Danmarks opfattelse, at sagen også illustrerer de særlige udfordringer, der knytter sig til bevaringen af teknologisk og infrastrukturel kulturarv, og dermed rejser et mere generelt spørgsmål om, hvordan denne type anlæg sikres en tilstrækkelig beskyttelse i fredningspraksis.

Udtalelse

Slots- og Kulturstyrelsen har den 9. april 2026 fremsendt en udtalelse til Kulturministeriet vedrørende klagen, hvoraf det fremgår, at styrelsen fastholder sin afgørelse.

Slots- og Kulturstyrelsen bemærker, at Det Særlige Bygningssyn kommer med en faglig rådgivning og ikke er forpligtet til at anskue spørgsmål om fx nye fredninger i et helhedsperspektiv. Styrelsen er derimod forpligtet til både at forholde sig til indkomne høringssvar og anlægge et helhedsperspektiv, hvor fredningsværdier og fx hensynet til, om en bygning kan få en hensigtsmæssig funktion, indgår.

Slots- og Kulturstyrelsen anfører videre, at det følger af bygningsfredningslovens forarbejder, at *”det må være et ledende princip ved lovens administration, at der søges sikret vor bygningsarv en hensigtsmæssig funktion”*. I den samlede vurdering det styrelsens ansvar at sikre proportionaliteten mellem de tilstedeværende fredningsværdier og andre hensyn, som i dette tilfælde bl.a. er økonomiske og praktiske, men også inkluderer fx den eksisterende naturfredning, planforhold m.m.

Slots- og Kulturstyrelsen bemærker, at de af ejer anslåede omkostninger til vedligehold og istandsættelse indgår på lige fod med andre oplysninger fra høringssvarene. Styrelsen er klar over, at der er tale om et partsindlæg, ligesom der er tale om skønnede udgifter. Styrelsen har dog ikke nogen særskilt grund til at betvivle dette skøn.

I forhold til kulturministerens mulighed for at frede bygninger og selvstændige landskabsarkitektoniske værker af væsentlig arkitektonisk eller kulturhistorisk værdi understreger Slots- og Kulturstyrelsen, at de to værdier er ligestillede og ikke nødvendigvis skal være til stede i den samme bygning. En vurdering af begge kriterier indgår dog almindeligvis i styrelsens beslutningsgrundlag.

Slots- og Kulturstyrelsen er enig med klager i, at en lang række af ændringerne på bygninger og master indgår i den samlede kultur- og teknologihistoriske værdi og fortælling. Det udelukker ikke, at de samme ændringer i nogle tilfælde har svækket de arkitektoniske værdier.

I forhold til fredningens omfang har Slots- og Kulturstyrelsen vurderet, at det var vanskeligt at udskille elementer i fredningen, uden at den samlede historie gik tabt.

Slots- og Kulturstyrelsen anerkender, at der er væsentlige teknologi- og kulturhistoriske værdier i anlægget. Det er imidlertid styrelsens vurdering, at disse værdier set i en sammenhæng, hvori de øvrige nævnte parametre indgår, ikke er tilstrækkelige til at kunne bære en fredning.

Partshøring

Kulturministeriet har den 13. april 2026 sendt By og Land Danmarks klage samt Slots- og Kulturstyrelsens udtalelse i partshøring hos By og Land Danmark samt DR.

By og Land Danmark samt DR har ikke afgivet bemærkninger under partshøringen.

Retsgrundlaget

Kulturministeriet har truffet sin afgørelse på baggrund af lovbekendtgørelse nr. 219 af 6. marts 2018 om bygningsfredning og bevaring af bygninger og bymiljøer (byggningsfredningsloven).

Det følger af bygningsfredningslovens § 1, at loven har til formål at værne landets ældre bygninger af arkitektonisk, kulturhistorisk eller miljømæssig værdi, herunder bygninger, der belyser bolig-, arbejds- og produktionsvilkår og andre væsentlige træk af den samfundsmæssige udvikling. Det følger af lovens § 1, stk. 2, at der ved lovens administration skal lægges vægt på, at de bygninger, der værnes, får en hensigtsmæssig funktion, der under hensyntagen til bygningernes særlige karakter tjener til deres opretholdelse på længere sigt.

Det følger af bygningsfredningslovens § 3, stk. 1, at kulturministeren kan frede bygninger og selvstændige landskabsarkitektoniske værker af væsentlig arkitektonisk eller kulturhistorisk værdi, som er over 50 år gamle. Denne kompetence er delegeret til Slots- og Kulturstyrelsen, jf. § 1 i bekendtgørelse nr. 1566 af 9. december 2024 om henlæggelse af opgaver og beføjelser til Slots- og Kulturstyrelsen vedrørende bygningsfredningsloven (delegationsbekendtgørelsen).

Sagen er påklaget til Kulturministeriet i medfør af bygningsfredningslovens § 24, stk. 3, og delegationsbekendtgørelsens § 5, stk. 1.

Kulturministeriets begrundelse

Det følger af bygningsfredningslovens § 3, stk. 1, at kulturministeren kan frede bygninger og selvstændige landskabsarkitektoniske værker af væsentlig arkitektonisk eller kulturhistorisk værdi, som er over 50 år gamle. Der følger således ikke en lovmæssig pligt til at frede bygninger. Bygningsfredning er derimod et muligt redskab til at værne om landets ældre bygninger, jf. lovens § 1. Det beror således på et administrativt skøn, når der træffes afgørelser vedrørende fredning.

Formålet med bygningsbevaring er at værne om landets ældre bygninger af arkitektonisk, kulturhistorisk eller miljømæssig værdi, jf. bygningsfredningslovens § 1, stk. 1. Imidlertid skal der ved lovens administration lægges vægt på, at de bygninger som værnes, får en hensigtsmæssig funktion, der under hensyntagen til bygningernes særlige karakter tjener til deres opretholdelse på længere sigt, jf. lovens § 1, stk. 2.

Kulturministeriet noterer sig, at Det Særlige Bygningssyn har fundet, at Kalundborg Radiofonistation har de arkitektoniske og særligt de kulturhistoriske kvaliteter, som samlet kan begrunde en fredning. Kulturministeriet bemærker hertil, at Slots- og Kulturstyrelsen ikke er forpligtet til at følge Det Særlige Bygningssyns indstilling om fredning.

En afgørelse om fredning efter bygningsfredningsloven er et administrativt indgreb og dermed udtryk for en bebyrdende forvaltningsakt. Som følge heraf skal der foretages en proportionalitetsvurdering i forbindelse med udøvelsen af det administrative skøn ved beslutningen om fredning. Proportionalitetsvurderingen har til hensigt at sikre, at indgrebet både er egnet til formålet, nødvendigt og forholdsmæssigt.

Kulturministeriet bemærker, at en fredning uomtvisteligt er egnet til at værne om landets ældre bygninger af arkitektonisk, kulturhistorisk eller miljømæssig værdi i overensstemmelse med bygningsfredningslovens § 1, og ville dermed også indebære en beskyttelse af Kalundborg Radiofonistation. Kulturministeriet finder imidlertid desuagtet som følge af ovenstående, at en fredning i denne sag vil udgøre et uforholdsmæssigt indgreb. Kulturministeriet lægger ved vurderingen særligt vægt på, at der er begrænsede arkitektoniske værdier til stede i anlægget, at der er betydelige udfordringer i at sikre bygningerne en hensigtsmæssig funktion, ligesom det vil kræve betydelige indtægter at opretholde bygninger og master på længere sigt, at der er udfordringer i forhold til hele anlæggets kystnære, udsatte lokalitet og placering, samt at der er modstridende hensyn i forhold til naturfredningen, som kan udgøre en begrænsning i forhold til mulighederne for at udvikle området.

Kulturministeriet vurderer på den baggrund, at Slots- og Kulturstyrelsen med sin afgørelse har foretaget den nødvendige proportionalitetsvurdering i overensstemmelse med

bygningsfredningsloven. Der er ikke i forbindelse med klagesagen fremkommet nye oplysninger, der giver anledning til at komme til et andet resultat.

Kulturministeriet er således enig i styrelsens vurdering af, at fredningsværdierne i anlægget ikke er tilstrækkelige til at kunne retfærdiggøre en fredning sammenholdt med det forhold, at anlægget er beliggende i et kystnært og sårbart naturområde, som gør det vanskeligt at finde en fremtidig anvendelse og skabe et økonomisk grundlag for bygninger og masters langsigtede opretholdelse.

Kulturministeriet stadfæster på denne baggrund Slots- og Kulturstyrelsens afgørelse.

Denne afgørelse kan ikke påklages til anden administrativ myndighed.

Med venlig hilsen

Julie Trøjborg Svendsen
Fuldmægtig

Nærværende afgørelse er sendt i kopi til:

- *Slots- og Kulturstyrelsen*
- *DR*